

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Michálíka a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 2. apríla 2015 v Bratislave v trestnej veci obvineného **P. M.** pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., o sťažnosti obvineného proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica z 12. marca 2015, sp. zn. 1Tp 4/2015, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného **P. M.** **sa z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 12. marca 2015, sp. zn. 1Tp 4/2015, rozhodol o tom, že podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. berie do väzby obvineného **P. M.**, nar. **X. v B.**, bytom **B., I. X./X.** s tým, že táto mu začína plynúť odo dňa 10. marca 2015 o 6.32 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby Ilava.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil obvinený hneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú však do dňa konania neverejného zasadnutia najvyššieho súdu bližšie písomne nezdôvodnil (č. l. 28 spisu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, primárne zistiť, že neprichádza do úvahy postup podľa § 193 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ Tr. por., na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia,

proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce, pričom dospel k takému záveru, že podaná sťažnosť **nie je dôvodná**.

Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru, Národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Bratislava z 10. marca 2015, ČVS: PPZ-276/NKA-PZ-BA-2014, bolo podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie P. M. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., ktorý mal spáchať aj spolu s ďalšími spoluobvinenými osobami na skutkovom základe tam bližšie uvedenom (trestné stíhanie bolo v predmetnej veci začaté 21. marca 2014).

Obvinený P. M. bol dňa 10. marca 2015 o 6.32 hod. podľa § 86 ods. 1 Tr. por. zadržaný, pričom následne dňa 12. marca 2015 o 06.15 hod. podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na Špecializovaný trestný súd návrh na jeho vzatie do väzby, sp. zn. VII/2 Gv 68/14/1000-31. Tento pritom podrobne zdôvodnil tak vo vzťahu k skutkovým okolnostiam prípadu (dôvodnosti podozrenia zo spáchania stíhaného skutku), ako i čo sa týka existencie jednotlivých podľa neho daných dôvodov väzby uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por.

Sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu pred vydaním napadnutého rozhodnutia obvineného P. M. k podanému návrhu vypočul (viď zápisnica o výsluchu z 12. marca 2015 na č.l. 24 a nasl.), a to tak za prítomnosti jeho obhajcu ako aj prokurátora ÚŠP GP SR.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. *obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že*

b/ bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c/ bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 72 ods. 2 Tr. por. *konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. Zástupca záujmového združenia alebo iná osoba ponúkajúca záruku alebo peňažnú záruku sa upovedomí o výsluchu, ak je to potrebné. Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb, podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť; to platí aj o dôvodoch, pre ktoré má súd rozhodnúť o predĺžení celkovej lehoty väzby podľa § 76a.*

Najvyšší súd sa oboznámil s obsahom príslušného spisového materiálu a dospel k takému záveru, že na vydanie napadnutého rozhodnutia o vzatí obvineného P. M. do väzby boli splnené všetky podmienky, a to tak formálne (procesný postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu) ako i materiálne (hmotnoprávne predpoklady väzby).

Návrh prokurátora na vzatie P. M. do väzby bol predložený a tiež samotné odovzdanie menovaného súdu bolo realizované v zákonom stanovenej lehote.

O väzbe obvineného rozhodoval zákonný sudca, zo strany ktorého boli dodržané všetky zákonné požiadavky. Napadnuté uznesenie bolo vydané v predpísanej lehote a po tom predchádzajúcom výsluchu obvineného, ktorý bol riadne oboznámený so vzneseným obvinením ako i návrhom prokurátora (a tiež jeho doplnením) na jeho vzatie do väzby.

Argumentácia Špecializovaného trestného súdu uvedená v odôvodnení rozhodnutia

je vyčerpávajúca nielen pokiaľ ide o vysporiadanie sa so skutkovými okolnosťami vzatia obvineného do väzby, ale i čo sa týka danosti jednotlivých väzobných dôvodov.

Čo sa týka dôvodnosti trestného stíhania, tu sa najvyšší súd plne stotožňuje so zdôvodnením použitým v prvostupňovom rozhodnutí, plne korešpondujúcim s obsahom predloženého spisu, na ktoré preto v podrobnostiach odkazuje. Rovnako i on je toho názoru, že doposiaľ vo veci zabezpečené dôkazy dostatočným spôsobom odôvodňujú trestné stíhanie obvineného P. M..

Ak obvinený popiera akékoľvek páchanie trestnej činnosti, tak k tomu treba uviesť iba toľko, že ide o jeho právo, či presnejšie jeho obhajobu, ktorá bude preverovaná v ďalšom priebehu trestného konania. V danom štádiu konania je však možné na základe výsledkov doterajšieho vyšetrovania konštatovať opodstatnenosť vzneseného obvinenia m.i. P. M. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák.

Na tomto mieste treba zdôrazniť, že v súvislosti s predmetným rozhodovaním sa dôkazy nevyhodnocujú takým spôsobom, ako je tomu pri meritórnom rozhodovaní na hlavnom pojednávaní. Nevyžaduje sa tu požiadavka úplnej istoty, ale stačí, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, napĺňa znaky konkrétneho trestného činu a zároveň sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený. Skôr uvedené závery ohľadne dôvodnosti stíhania P. M. preto v žiadnom prípade neznameniajú prejudikovanie jeho viny.

Pokiaľ ide o odôvodnenie existencie oboch väzobných dôvodov (§ 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por.), tak tu potom sťažnostný súd opäť nemá čo vytknúť napadnutému prvostupňovému rozhodnutiu, ktoré - a to treba podotknúť - v danom smere vychádza z inak veľmi podrobnej a správnej argumentácie prokurátora, uvedenej či už v návrhu na vzatie obvineného do väzby alebo v jeho neskoršom doplnení.

Vo vzťahu k danosti jednotlivých „konkrétnych skutočností“, predpokladaných v § 71 Tr. por. považuje sťažnostný súd za nevyhnutné zdôrazniť vo všeobecnosti v prvom rade ten fakt, že keďže zákon tu nedáva žiadnu odpoveď, ich posúdenie je vždy na dôslednom zvážení príslušného konajúceho súdu, prihliadajúceho pritom na všetky špecifiká a povahu toho - ktorého prípadu, ako aj osobu samotného obvineného či jeho pomery. Žiadne nemenné

kritéria v tomto ohľade neexistujú.

Ak ide o skutočnosti zakladajúce obavu z konania predvídaného v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. (tzv. kolúzna väzba) u obvineného P. M., v tomto smere bolo správne poukazované na samotný charakter fungovania zločineckej skupiny a existujúce vzťahy nadriadenosti a podriadenosti medzi jednotlivými členmi skupiny. Je treba súhlasiť s tým, že zo zadovážených dôkazov vyplýva odôvodnená obava, že R. L. ako najvyššie postavený člen zločineckej skupiny „S.“, ktorý je na úteku a po ktorom je vyhlásené pátranie, môže prostredníctvom svojho priameho podriadeného obvineného P. M. nielen riadiť ostatných členov skupiny, ktorí sú na slobode ale tiež ovplyvňovať aj iné osoby (viď výpovede R. i B.).

Vyššie zmieňovaná dôvodná obava vyplýva pritom jednak z nosenia odkazov od R. L. pre členov zločineckej skupiny - v čase keď už bol tento na úteku, ako aj zo sprostredkovania stretnutí R. L. s J. F. a M. K., či stretnutia R. R. s M. B. v predmetnom období mimo územia Slovenskej republiky. Svedok J. F. v rámci svojej výpovede uviedol, že na týchto stretnutiach ich R. L. varoval pred činnosťou polície smerujúcou k ich zatknutiu, k čomu aj neskôr došlo. Je preto reálne, že R. L. môže mať aj v súčasnosti informácie o krokoch polície pri vyšetrowaní členov zločineckej skupiny označovanej ako „S.“ a mohol by tak vyššie uvedeným spôsobom cez obvineného P. M. mariť priebeh trestného konania. Svedok B. sa o.i. vyjadril v tom smere, že P. M. bol jediná „spojka“ s L. a B., inak nebol žiadny kontakt - ani osobný, ani telefonický ani elektronický.

Čo sa týka druhého väzobného dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (tzv. preventívna väzba), a teda obavy z pokračovania v páchaní trestnej činnosti obvineným P. M., tu je potrebné upozorniť predovšetkým na to, že zo získaných dôkazov je zrejmé jednak dôvodné podozrenie, že tento je stále v kontakte s R. L., ktorý zo zahraničia prostredníctvom neho ako „spoľahlivej osoby“ riadi členov zločineckej skupiny, ktorí sú na slobode a jednak tiež to, že obvinený P. M. zabezpečuje pravidelne finančné prostriedky pre osoby na úteku - R. L. a M. B., pochádzajúce aj z trestnej činnosti, čím im o.i. pomáha na úteku. V súvislosti s posledne uvedeným treba potom poukázať na výsledky domovej prehliadky, vykonanej dňa 10. marca 2015 v obydlí obvineného P. M. ako i v ten istý deň vykonanej prehliadky motorového vozidla, v danom čase užívaného menovaným obvineným.

Najvyšší súd aj napriek vyššie uvedenému ale zistil nedostatok napadnutého rozhodnutia, keď sa konkrétne prvostupňový súd vôbec nevyjadril k tomu, prečo nepovažoval v posudzovanom prípade za dostatočné nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (v tomto smere nie je v odôvodnení uznesenia akákoľvek zmienka).

Aj keď nebol uplatnený zo strany obhajoby návrh na použitie uvedeného procesného inštitútu, je súd rozhodujúci o väzbe oprávnený a zároveň aj povinný v súlade s existujúcou judikatúrou ústavného súdu ako i Európskeho súdu pre ľudské práva zaoberať tým, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním obvineného na slobode za súčasného uloženia dohľadu probačného a mediačného úradníka, pričom takéto úvahy súdu (ohľadne ne/možnosti nahradenia väzby) sa musia následne patrične odzrkadliť aj v odôvodnení príslušného rozhodnutia.

Najvyšší súd, ktorý musel vyššie uvedené pochybenie napraviť, ex offio skúmal, či účel väzby nie je možné splniť za použitia procesného inštitútu uvedeného v § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a teda či tento substitučný inštitút nemožno považovať v predmetnej veci za dostatočný, avšak dospel k takému záveru, že vzhľadom na povahu prípadu ako i s prihliadnutím na osobu obvineného P. M. záujem obvineného na osobnej slobode nie je spôsobilý prevýšiť záujem na jeho väzobnom trestnom stíhaní.

Najvyšší súd tu poukazuje predovšetkým na okolnosti stíhanej trestnej činnosti, spočívajúce v jej charaktere, závažnosti či dlhodobosti, ako aj skutočnosti odôvodňujúce existenciu oboch väzobných dôvodov, ktoré sú samotné takého charakteru, že rozhodnutie o nahradení väzby u obvineného P. M. dohľadom probačného a mediačného úradníka neumožňujú.

Sťažnostný súd záverom k tomu dodáva, že v prípade, ak nebol v posudzovanej veci podaný výslovný návrh obhajoby na nahradenie väzby dohľadom a zároveň tento nerozhodol z úradnej povinnosti o jeho uložení podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por., nie je potrebné o tom rozhodnúť formou (negatívneho) výroku. Opačný záver nevyplýva ani z uznesenia ústavného súdu z 5. júna 2013, sp. zn. II. ÚS 67/2013, ako sa niekedy mylne závery tam uvedené interpretujú. Iná je už situácia ak je podaný výslovný návrh alebo v prípade, že takýto síce podaný nie je, no súd napriek tomu ex offio rozhodne o uložení dohľadu.

Z dôvodov vyššie uvedených preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunciacie tohto rozhodnutia (akceptujúc rozhodnutie prvostupňového súdu, ktoré len rozšíril o argumenty uvedené v odôvodnení tohto rozhodnutia v súvislosti s otázkou možného nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 2. apríla 2015

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová